

De ramp van 2033

Jan Mantel

Schrijver: Jan Mantel

Coverontwerp: Maartje Mantel

ISBN: 9789465203669

Uitgeverij: Letterblokje

©2025, Jan Mantel

Deel I

Periode tot 5 weken na de storm

Hoofdstuk 1
Frans
Zondag 2 februari 2033

‘Niemand ontkomt eraan, het is een ramp die zijn weerga niet kent.’

De woorden van premier Esther Botams radioboodschap klinken nog na in Frans zijn hoofd. Het regent nog steeds, het water valt al dagen onafgebroken naar beneden. Terneergeslagen staart hij naar het snelstromende water in de straat beneden hem. Auto's drijven voorbij, stoten af en toe tegen een laatste obstakel, vullen zich met water en vinden een rustplaats. Een autodak steekt schuin boven het water uit.

In de eengezinswoning tegenover zijn appartement stijgt het water al tot een meter hoog in de kamer. Kussens dobberen op het kabbelende water. Ze zijn zompig en lijken op moeras-monsters uit een enge film. Een verdieping hoger ijsbeert een vrouw heen en weer langs het bed naar het raam. De man kijkt naar haar bewegingen en veegt door zijn haren. Het meisje zit op de grond, vaag licht van haar mobieltje trekt vreemde schaduwen op haar gezicht. Af en toe kiepert de man een volle emmer water door het raam naar buiten.

De enorme hoeveelheid water wordt niet afgevoerd en de overgelopen putten hebben van de straat een open riool gemaakt. De elektriciteit is uitgevallen waardoor ook de werking van het internet onmogelijk is geworden. Het appartement van Frans is nog wel droog, maar de vochtsluier die over de stad hangt maakt ook zijn huis koud en klam. Verwarming werkt niet.

Het leven is volledig ontwricht door de heftige storm die het land heeft geteisterd. Veel mensen zijn gevlucht naar hogere

gedeelten, anderen zijn erdoor overvallen en zitten nu vast in hun huizen. Vanuit het raam van hun appartement hadden Frans en Ria van alles voorbij zien komen; takken, reclameborden, dakpannen, zelfs een driewieler. Af en toe vloog er iets met een smak tegen hun gevel, gelukkig viel de schade mee. De daken van de laagbouw lijken op een kind dat zijn tanden wisselt, uit de glasloze gaten daaronder wappert een gordijn, ooit smetteloos wit, nu smerig en grijs. Een penetrante moeraslucht hangt overal, zelfs in het appartement van Frans. De storm is nu enigszins geluwd maar de wind zwiept het water nog in golven door de straten. Een dode hond drijft voorbij, de buik opgezwollen.

Op een camping gasstel kunnen Frans en Ria nog af en toe een handje rijst koken of een blik soep opwarmen. De kaarsen geven spaarzaam licht. Via een oude radio op batterijen, die Frans uit nostalgie bewaard heeft, komt er mondjesmaat informatie de kamer binnen. Er wordt aangeraden om zoveel mogelijk binnen te blijven en af te wachten. Frans vraagt zich af wie dat hoort, niemand heeft stroom en radio's op batterijen zijn zeldzaam geworden. Bovendien wordt dat afwachten al gauw een strijd tegen de honger en dorst als er geen voedsel en schoon drinkwater meer zijn. Ook bij hen slinkt de voorraad. In de voorraadkast is niet veel meer te vinden. Enkele uren geleden is Ria vertrokken om eten te zoeken.

‘Misschien wordt er ergens voedsel uitgedeeld’, had ze hoopvol gezegd.

Samen hadden ze het rubberbootje van de kleinkinderen uit de opbergkast gehaald en opgeblazen. Ria paste er met haar tengere postuur net in. Frans had haar vanuit het raam in een gele regenjas de straat uit zien peddelen. Met blote handen probeerde ze het water weg te duwen. Ze is nu al een tijd weg.

Hij begint zich zorgen te maken. Hij heeft spijt dat hij niet zelf gegaan is, ondanks het veel te kleine bootje.

Het tienermeisje is opgestaan uit haar hoek, loopt naar het raam en klimt op de vensterbank. Ze gaat aan de rand hangen en laat zich in het water vallen. *Wat moet ze radeloos zijn. Of misschien wordt ze radeloos gemaakt door haar ouders.* Het meisje gaat kopje-onder maar komt even later proestend boven. Traag komt ze in beweging en zwemmend verdwijnt ze uit het zicht in de richting van de binnenstad. Haar ouders staan hevig gebarend in het open raam. Langzaam verdwijnt de dochter uit het zicht.

Tien minuten later komt er een ronkend geluid dichterbij. Een platte boot vaart de hoek om. Er staan vier mensen in speciale kleding op die het water afspeuren. Voorop staat een stevige man in een grijs plastic pak met een grote zuidwester op. Hij geeft aanwijzingen aan de stuurman. Frans meent het gezicht van de stuurman te herkennen maar er schiet hem geen naam te binnen. De boot mindert vaart en met een haak wordt de hond uit het water gevist. Even wordt een zeil opgelicht. Lichamen en kadavers liggen door elkaar.

Er wordt op de deur gebonkt. Frans loopt de gang door en kijkt door het spiekgatje naar de hal. Het is Ria. Hij heeft haar bootje helemaal niet gezien. Met een zucht van opluchting opent hij snel de deur en rillend en doorweekt strompelt ze de gang in met in haar trillende hand de sleutel.

‘Ik krrrreeg hem er niet inn.’

Buiten adem gaat ze op een stoel zitten. Nadat ze haar natte kleren heeft uitgedaan, masseert Frans op de bank haar koude ledematen en legt een deken over haar heen.

‘Wat een ellende,’ verzucht ze. Even sluit ze haar ogen en blaast nog een aantal keren.

‘De supermarkt wordt geplunderd. Mensen zwemmen en waden door paden om nog wat uit de schappen te halen. Ik kon net een paar blikken uit het rek vissen en in mijn rugzak stoppen. Ik moest echt mensen van me afslaan zo agressief waren ze.’

Even wacht Ria met vertellen en zucht nog een paar keer.

‘Op de weg terug kwam ik het tienermeisje van de overkant tegen. Met een ruk heeft ze me uit het bootje getrokken en is liggend op mijn bootje verdergegaan. Ploeterend heb ik me van lantaarnpaal naar lantaarnpaal getrokken tot bij ons appartement. Ik kon nog net het slot openmaken en met alle kracht de buitendeur openduwen.’ Frans opent de rugzak en haalt vijf literblikken tevoorschijn. Het vult de voorraad enigszins aan.

‘Het is niet voor niets geweest Ria’, probeert hij haar op te beuren.

Hoofdstuk 2

Julia

‘Jezus, hou eens op met dat gezeik.’ Geërgerd kijkt Julia naar haar moeder.

‘Nou, nou een beetje kalmer kan ook wel.’

‘Hoezo, tis toch gewoon kut hier. Waarom gaan we niet weg, een droge plek zoeken. En ergens waar het warm is. Ik ga letterlijk dood hier.’

‘We kunnen beter hier blijven tot er hulp komt’, roept haar vader, ‘er komt vast wel een boot ons ophalen.’ Julia houdt verder haar mond, kijkt naar haar mobieltje en probeert nog eens contact te krijgen met het netwerk.

‘Blijf er nu af Julia, straks is je batterij leeg en kan je zelfs je zaklamp niet meer gebruiken.’ Ze probeert zo vies mogelijk te kijken maar bergt haar mobiel toch op. Door het raam ziet Julia de overbuurman staan achter het raam op de tweede verdieping. Ze weet niet hoe ze heten en het zijn veel oudere mensen dan haar ouders. Julia denkt terug aan het logeerpartijtje bij Noah, twee weken geleden, waar ze lol gemaakt had toen alles nog normaal was. *Hoe zou het met haar zijn? Waar zou ze nu zijn? Ook in zo’n lekkend gatenkaas huis?* Met opgewonden stem had haar vriendin verteld over de jongen van school, die een Fatbike Galaxy heeft. Ze had met hem getongd maar was geschrokken toen hij met zijn hand tussen haar benen voelde. Julia had weleens met jongens gezoend, maar verder was ze nooit gegaan. Ze is altijd bang geweest dat jongens haar lelijk vinden met haar kleine borsten.

Wat doe ik eigenlijk hier tussen twee klagende ouders die geen besluit nemen en maar blijven afwachten? Ik moet hier weg, naar het plein in de stad dat ligt veel hoger dan de straten hier. Daar zal het vast droog zijn, misschien zijn er kiosken open waar ik kan schuilen of kom ik er bekenden tegen. En Noah

woont vlakbij het plein. Julia pakt haar tasje, stopt haar telefoon bij haar andere persoonlijke spullen en doet alles in een plastic zakje. Ze hoopt dat het met een knoop waterdicht blijft en hangt het aan haar riem. Ze loopt naar het raam, doet net of ze een emmer leeg wil gooien en klimt dan over de vensterbank. Even hangt ze twee meter boven het water, dan laat ze zich vallen.

‘Kut, kut, ... koud’, roept ze hardop. Ze gaat meteen in schoolslag richting de binnenstad.

‘Julia. Wat doe je? Kom terug, het is gevaarlijk daar.’ Haar moeder staat geschrokken aan het open raam. Julia reageert door even haar hand licht op te steken en zwemt verder.

‘Kijk uit Julia, doe nou geen stomme dingen’, hoort ze haar vader nog schreeuwen. Julia zwemt, zonder om te kijken, verder.

Houd ik dat wel vol? Ik had niet gedacht dat het zo koud zou zijn. Het is nog zeker drie straten zwemmen. Lichte paniek overvalt Julia. Ze tast met haar voeten naar de grond, het water komt tot haar middel. Lopen gaat nauwelijks door de stroom, dus ze moet verder zwemmen. Er klinkt gespetter van een bootje dat nadert met een oud mensje erin. Driftig peddelt die met haar handen. *Oh een bootje, dat is kei handig, dat moet ik hebben.* Ze klampt zich vast aan het touw. *Nu nog die taart eruit.* Dan herkent ze de buurvrouw van de flat tegenover haar huis en vraagt haar smekend:

‘Je bent bijna thuis, kun je het laatste stukje niet zwemmen. Ik moet nog een heel eind.’

‘Zwem jij maar lekker verder.’ De overbuurvrouw weigert haar bootje af te staan. Julia rukt het bootje naar zich toe.

‘Laat mij nou mens, jij bent bijna thuis.’

De vrouw schuift in het water en komt proestend boven.

‘Nondeju akelig kind.’

Ze gaat niet in de tegenaanval maar gaat ploeterend richting haar woning. Julia gaat op het bootje liggen en peddelt moeizaam verder. Bij de supermarkt zijn mensen die voedsel willen bemachtigen. In het water vechten er een aantal met elkaar. Het gaat er niet zachtzinnig aan toe en Julia probeert ze zoveel mogelijk te mijden. Straks komt er iemand naar haar toe en duwt haar eraf.

Het bootje botst tegen een auto aan. Als Julia zich probeert af te zetten ziet ze door het raampje in de auto het lichaam van een man. Ze schrikt en al gillend slaat ze haar handen voor haar gezicht. Nog nooit heeft ze een dode gezien. De ogen staan open en het lijkt alsof het gezicht een doorschijnende gelaatsuitdrukking heeft gekregen. Een donkere plek op zijn voorhoofd markeert een grote wond. Ze moet kokhalzen en kijkt snel de andere kant op. Overstuur peddelt ze zo hard als ze kan weg van de auto.

Bij het kruispunt steken stoplichten boven het water uit. De lichten zijn gedoofd. Hier slaat ze links af, daar verderop zijn de trappen naar het plein voor het stadhuis. Er drijft van alles in het water. Van takken en houten planken tot kleding schuiven langs haar peddelende handen. Bang voor weer een confrontatie met een lichaam durft ze niet lang naar grote voorwerpen te kijken. Op de hoek bij café Trefpunt drijven alle terrasstoelen als een lange sliert heen en weer. Ze herinnert zich de winteropstelling nog waar ze onder de lampen buiten kon zitten en samen met Noah een shooter had gedronken, die een oudere jongen besteld had. Nu is het hele terras een watervlakte met overal troep.

Bij de trappen van het raadhuis klimt ze uit het bootje en sleept het mee de trappen op. Buiten adem komt ze boven waar ze het bootje bij de muur van het stadhuis laat liggen. Zoals ze al had vermoed staat het plein niet onder water, wel liggen er

overal plassen. Nat en vermoeid loopt ze naar de overkant van het plein waar onder het afdak van het stadhuis mensen bij elkaar zitten. Rook stijgt op en als ze dichterbij komt ziet ze een vuur waar jonge mensen omheen zitten. Een paar jongens komen haar bekend voor van het uitgaan. Stiekem was ze een paar weken geleden met Noah naar de binnenstad ontsnapt. Ze hadden er tot laat gedanst en naar het optreden van een bandje gekeken. Julia overwint haar schroom en vraagt:

‘Ik heb het koud, mag ik hier ook bij zitten?’

‘Heb je eten bij je?’, vraagt een logge jongen met een puistenkop.

‘Nee natuurlijk niet. Hoe moet ik daaraan komen? Alles is nat of gejat door mafkezen bij de super.’

‘Dan ga je maar terug trien en haal je eerst iets.’ De puistenkop maakt met zijn arm een wegjaaggebaar.

‘Nou, nou Kalo, back off, zie je niet dat ze zeiknat is. Laat haar even.’ Hij is kennelijk de leider van de groep, hij oogt ouder dan de anderen en is best groot. Niemand protesteert en zelfs Kalo schikt een beetje in. Julia gaat naast het enige meisje zitten en doet haar drijfnapte jasje uit. Als ze bij het vuur zit en langzaam warmer wordt ziet Julia weer het dode gezicht voor zich en begint ze te snikken.

‘Wat heb je? Ben je gewond?’ vraagt de leider. Julia probeert het snikken te onderdrukken en met horten en stoten vertelt ze van de dode in de auto.

‘Het was net zo’n geval uit Dead Creatures, zo’n dode griezel die ineens zijn ogen opendoet.’

‘Wel een kei vette serie anders.’ Kalo zwaait met zijn hand langs zijn oor net alsof het lekker eten is. Langzaam komt Julia weer tot bedaren en krijgt van een van de jongens een in plastic gewikkeld koekje.

‘Zo uit het gebouw hier. Alles staat in de vergaderzaal klaar, alleen de koffie nog. Jij ook nog Cas?’ Cas schudt zijn hoofd en richt zich tot Julia.

‘We zijn hier geen jankerds, dus als je niet tegen ellende kan dan ga maar naar huis.’ Hij pakt haar arm beet en kijkt haar indringend aan.

‘We willen geen jonkies in deze groep, begrepen?’ Julia knikt en is heilig van plan bij deze groep te blijven. Alles beter dan dat gatenkaas huis. En die Cas straalt veel vertrouwen uit vindt ze.

‘Hoe oud ben je eigenlijk en hoe heet je?’

‘Julia, ik ben achttien.’ Ze liegt ze er een jaar bij.

‘Bijna negentien.’ Nadat de vijf ook hun namen hebben genoemd wendt Cas zich weer tot Julia.

‘Wij zijn van huis vertrokken om eten te zoeken. Heb jij een idee?’ Julia haalt haar schouders op. Kalo trapt een stoel kapot en gooit een stuk poot op het vuur.

‘Misschien weet ik iets.’ Julia wijst naar de andere kant van het plein.

‘Op mijn school, op de afdeling horeca, hebben ze kasten vol met voorraad. Voor alle praktijklessen. Als het niet zo koud was geweest was ik er al naar toe gezwommen.’ Vragend kijken de anderen Julia aan.

Hoofdstuk 3

Koen

Al bijna drie dagen is Koen met zijn bemanning onafgebroken op zijn platte schuit bezig mensen en dieren uit het water te halen. De meesten zijn dood en soms al in een beginnend stadium van ontbinding. Elke keer trekt hij zorgvuldig zijn handschoenen aan, controleert of er geen scheuren in zitten en stopt de uiteinden in zijn mouw. Een mondkapje met luchtfilter beschermt nauwelijks tegen de stank. Soms moet hij kokhalzen. Het mondkapje doet hem terugdenken aan de pandemie die jaren geleden de wereld in zijn greep hield. Koen gelooft dat die epidemie een keerpunt geweest is, met overal in Europa politieke onrust, een oorlog die in het oosten van Europa woedde met als gevolg een enorme migratie van vluchtelingen. De militaire bezetting in delen van Europa veroorzaakte een heftige economische recessie. En nu dan de gevolgen van de klimaatcrisis, die zeer zeker een verdere daling van de welvaart zal veroorzaken. Hoe zal de toekomst eruitzien?

Wiebelend op zijn boot is Koen bang dat hij ineens geconfronteerd wordt met bekenden die hij uit het water moet vissen. Nadat hij nog een hond uit het water heeft gehaald, is zijn boot vol en vaart Koen terug naar de provisorische aanlegsteiger aan de rand van de Pakima, het natuurgebied dat veel hoger ligt dan de rest van de provincie. Op De Pakima is het regionale opvangcentrum ondergebracht op het landgoed De Hoge Voet. Daar nemen experts in witte jassen meteen DNA-monsters van de lichamen uit Koens boot.

‘Hoeveel zijn het er dit keer Koen?’ bromt de analist vanachter zijn masker. Koen stapt van de boot en groet de analist.

‘Vier vrouwen en drie mannen. Gelukkig geen kinderen. De kadavers zijn er al uitgehaald Peter.’ Een collega van Peter heeft hem dagen geleden uitgelegd dat de DNA-monsters worden vergeleken met die in het digitale bevolkingsarchief. Zo komt er een naam en geboortedatum bij de dode en kunnen ze later de nabestaanden informeren. Koen steekt even zijn hand op naar Peter en loopt verder. Hij kijkt uit over een grote vlakte die als kerkhof moet dienen. De lijken worden door andere hulpverleners in graven gelegd op de hoger gelegen heidevelden waar graafmachines ronkend bezig zijn met het graven van gaten. Een paal met een nummer markeert de plek die overeenkomt met de DNA-gegevens. Elke keer als Koen deze vlakte ziet, schieten de tranen in zijn ogen. Het went niet. Snel loopt Koen terug naar de rustruimte in het crisiscentrum. Het oude interieur doet onwezenlijk aan tussen de veldbedden die overal neergezet zijn. Dagen geleden zijn militairen begonnen met zoveel mogelijk spullen naar De Hoge Voet over te brengen. Zonnepaneel- en accuwagens, generatoren, complete operatiekamers en nog veel meer benodigdheden om een ziekenhuis draaiende te houden. Boten varen af en aan bij het in de haast opgezette haventje.

Op het hoge terrein staan vier noodhospitalen die met elkaar verbonden zijn door gangen gemaakt van ijzeren dranghekken met zeil eroverheen. Koen loopt langs een trap die naar de zolder gaat. Hij is daar één keer boven geweest. Hij moest een dringende boodschap van zijn commandant afgeven. Op de zolder van het landhuis is een commandocentrum ingericht met schermen en computers. Kaarten van de regio liggen op grote tafels. Hij liep er even langs en keek naar de vele lijnen die erop getekend waren. Snel werd hij uit de geheime ruimte teruggestuurd.

Al twintig jaar is Koen brandweerman en hij heeft al veel meegemaakt. Mensen uit brandende huizen halen, fabriekshallen blussen, daken van een autowrak lossnijden om zwaar-gewonde passagiers eruit te halen en dan ook nog de vele kleine ongelukken. Deze ramp gaat echter zijn voorstellingsvermogen volledig te boven. De vele doden en ook de ontreddering van de mensen. Hij ziet het in hun ogen. *Hoe kan dat nou? Wij, die altijd het water de baas zijn geweest.*

Koen herinnert zich nog de verkiezingsrede van Esther Botam van een aantal jaren geleden, waarin ze verkondigde dat wij in Nederland echt niet bang hoeven te zijn voor de gevolgen van de klimaatveranderingen. De veranderingen zijn volgens haar misschien ergens anders in de wereld voelbaar, in ons land kunnen we nog jaren vooruit zonder grote inspanningen te verrichten voor het klimaat. Het leverde haar vele stemmen op, maar niet die van Koen. Hij vertrouwt haar niet.

Voordat Koen op zijn veldbed ploft, volgt hij de procedure en trekt hij zijn kleding uit. Hij gooit die in een klaarstaande bak zodat ze ontsmet kunnen worden. In zijn blootje loopt hij naar de cabine waar hij onder een regendouche gereinigd wordt. Hij droogt zich af en gaat in een schoon militair pak op het veldbed liggen. Hij hoort vanuit een bijgebouw het constante brommende geluid van de aggregaten en een smerige diesellucht vermengt zich met het vocht dat overal als een nevel de ruimtes overspant.

Hij kan de slaap niet onmiddellijk vatten. Steeds weer ziet hij de dode lichamen voor zich die hij samen met de bemanning uit het water heeft gevist. Hij denkt aan Joni, zijn zoon die pas twintig is geworden. Zijn ex woont in een huurappartement vlak bij haar ouders, ook Joni woont daar. Het gedeelte van het land waar ze wonen ligt vrij hoog. Hij heeft al dagen geen contact

meer gehad, niemand is telefonisch te bereiken, alleen via het landelijke coördinatieteam worden verbindingen gelegd. Hij hoopt dat de streek voor hen veilig is.

Zijn teamleider heeft hem er voortdurend op gewezen dat hun voornaamste doel is; redden van gewonden en mensen die in nood verkeren. Dode mensen en kadavers moeten zo snel mogelijk geborgen worden. Soms kan Koen met zijn bemanning een enkeling redden en levend meenemen naar de opvang op De Hoge Voet, het landgoed dat de afgelopen jaren als decor diende voor vele trouwerijen, feesten en partijen.

Andere boten worden via de militaire genie uit de dichtbijgelegen legerplaats gevorderd om water, voedselpakketten en dekens te vervoeren. Legerhelikopters vliegen af en aan met voedselvoorraden uit de regionale opslagplaatsen. Niemand had kunnen voorspellen dat de hoog van de grond opgestapelde voorraad ooit nog eens gebruikt zou worden voor noodhulp in ons eigen land. Ineens staat de commandant voor Koen zijn stretcher.

‘Koen, de schema’s zijn gewijzigd. Jij moet met je bemanning over drie uur een bevoorradingsboot gaan varen om pakketten uit te delen. Jullie kunnen bij pier A2 de boot ophalen.’ Opgelucht om straks af te zijn van het deprimerende werk zakt Koen even weg in een onrustige slaap.

Hoofdstuk 4

Esther Botam

Esther loopt onrustig door de vergaderzaal. Over twintig minuten komen het crisisteam en de experts bijeen voor het volgende overleg. De vergadertafel staat klaar, compleet met koffie, thee, water en vegan snacks. Ze haat dat soort snacks maar dat moet tegenwoordig. De secretaris-generaal loopt binnen met een schijnheilige grijns op zijn gezicht. Ze is hem liever kwijt dan rijk, maar hij is een ambtenaar, die zet je niet zomaar aan de kant. Als premier moet zij straks de vergadering leiden en ervoor zorgen dat er snelle en vooral adequate besluiten worden genomen. Ze wordt bijgestaan door enkele ministers, door de voorzitters van de veiligheidsregio's en de chefs van staven.

Alles is ondergebracht in een commandocentrum op een voor buitenstaanders geheime locatie. De oppositie uit de Tweede Kamer heeft haar nogal onder vuur genomen de afgelopen dagen.

'Het is allemaal de schuld van jullie populaire retoriek. Jaren is er helemaal niets gedaan aan klimaatbeleid, alleen maar vooruitschuiven. Dit komt ervan als je mensen de verkeerde dingen voorhoudt en geen impopulaire maatregelen durft te nemen,' roepen de mensen van de oppositie. Het zijn harde woorden, maar het is een electorale minderheid. De premier pareert de kritiek door te wijzen op de noodtoestand.

'Het is nu geen tijd voor politiek gekrakeel of rekenschap afleggen, er moet gehandeld worden. Mensen zijn in nood, het land is in een catastrofe geraakt. Nu moet er nationale eenheid getoond worden.'

Nadat Esther Botam uit haar oude partij was gestapt en een nieuwe stroming was begonnen is het snel gegaan. Haar nieuwe partij; *Nederland vrij van Bureaucratie* is nu twee jaar aan de macht. Esther geniet ervan om in de belangstelling te staan en haar publiek op een slimme manier te bespelen zodat er weinig tegenspraak komt.

Door de ramp heeft Esther al een tijd geen contact meer met haar vriend Gert, waarmee ze een latrelatie heeft. De laatste keer is alweer even geleden, toen ze haar vierendertigste verjaardag bij hem in zijn penthouse aan het IJ vierde. Ze mist hem, de momenten op het kingsize bed met uitzicht op de voorbij tjoekende boten en de vrijpartijen. Gert is een tweeënvijftigjarige CEO van een Amerikaans vastgoedbedrijf en ondersteunt haar mentaal en ook financieel. Met het geld van Gert kocht ze jaren geleden zendtijd bij de commerciële omroepen en begon ze een charmeoffensief om aanhang te verwerven en haar ideeën openbaar te maken.

‘Weg met grote coalities van veel partijen,’ is haar visie, ‘coalitiebeleid is net cocaïne, het geeft enige tijd opluchting, uiteindelijk leidt het tot ineffectiviteit.’

Ze werd vaak uitgenodigd in praatprogramma’s op radio en t.v., waar ze haar tegenstanders volledig onderuit kon halen door haar pientere manier van redevoeren en door haar kennis van zaken. Dankzij haar fotografische geheugen kan ze ter plekke een feit of gebeurtenis boven tafel halen en haar tegenstanders ermee overrompelen.

Haar partij is nu de grootste van het land. Maar ze kan niet alles. Ondanks haar tomeloze energie en werklust heeft ze mensen om zich heen nodig, mensen die haar helpen en steunen. Samen met Gert heeft ze andere CEO’s en gefortuneerde invloedrijke mensen benaderd. Soms ‘rijken’ met

oud geld, aristocraten die weleens nieuw elan willen in de politiek, gestoeld op de macht van de groten. Meestal mensen die hun positie bereikt hebben door intellect of schrander handelen. Deze mensen zijn bereid om de nek uit te steken om zo in het centrum van de macht te komen. Meer en meer volgt Esther het voorbeeld van de Verenigde Staten waar geld invloed en politieke macht betekent. Vooral de beeldvorming naar je eigen hand zetten en het bespelen van de media.

Esthers politieke adviseur, die ze ook min of meer als een vertrouweling beschouwt, komt naar haar toe met nieuws uit de provincies in het zuiden en midden van het land.

‘Wat is het laatste nieuws Jesse?’

‘Niet zo best excellentie. Het water in de Rijn en de Waal hebben op verschillende plekken grote gaten in de dijken geslagen. De Betuwe staat grotendeels onder water. Door de westerstorm met soms windkracht 12, is het water in de grote rivieren steeds terug van zee gedreven waardoor er nog meer water over het land uitspoelt.’

‘Ja, dat weet ik al, hoe is het met de Maas?’

‘De Maas, excellentie, is kilometers uit haar oevers getreden en heeft ook grote steden als Maastricht, Roermond en Venlo onder water gezet.’

‘Is er dan helemaal geen positief nieuws?’ snauwt ze.

‘Het blijft maar regenen mevrouw en niet zo’n beetje ook. Samen met het vele smeltwater dat uit de bergen komt geeft dat hier zoveel water dat geen enkel scenario beschikbaar is om de ramp het hoofd te bieden. En over de IJssel zal ik het maar niet hebben.’

‘Ja ik weet het wel, laat maar.’ Ze loopt naar een groot scherm en tikt een paar toetsen in. Er verschijnt een overzicht,

een soort samenvatting van het nieuws van de afgelopen dagen. Met grote snelheid leest Esther de verslagen.

Het land is na enkele dagen storm overvallen door het water. De mensen waren gewaarschuwd voor de storm met code rood, maar velen hebben de waarschuwing in de wind geslagen.

Mensen zijn verrast door de storm. Auto's werden van de weg geblazen. Op de straten werden mensen bedolven onder weggeslagen gevels, of getroffen door rondvliegende voorwerpen. Tientallen windhozen ontwortelden reuze bomen alsof het jonge aanplant was. En de regen bleef maar komen. Op grote hoogte is boven ons land en delen van Duitsland een koude put ontstaan waardoor het blijft regenen.

De hulpdiensten zijn verrast door het vele water en er wordt gevreesd voor de gevolgen. Exacte cijfers van doden, gewonden en daklozen zijn er niet, volgens de eerste meldingen moeten het er veel zijn. Esther leest de berichten snel en een gevoel van machteloosheid overvalt haar. Met haar rechterhand friemelt ze voortdurend aan haar halskettinkje. In de beschermde ruimte waar Esther zich bevindt is niets te merken van het weer buiten. Het is er behaaglijk warm, geen vocht en gefilterde lucht.

Hoe staat de centrale post bij Maastricht ervoor, wat is de dichtstbijzijnde verdeelstad, kunnen we naar de Veluwe evacueren? Tientallen vragen schieten haar te binnen maar in de verslagen vindt ze geen antwoorden. Esther stampet uit frustratie met haar voeten twee keer hard op de vloer en gaat aan de lange tafel zitten.

‘Dames, mijn heren, we gaan beginnen. Laten we snel een update geven vanuit de provincies.’ Zeker twintig mensen zitten aan de lange tafel. Niet bepaald representatief gekleed zoals je zou verwachten van hoge gezagsdragers. Eerder een bijeengeraapt zootje half verdrongen havenots. Op een groot

scherm worden delen van het land uitgebeeld en het hoofd van het coördinatieteam legt de situatie gedetailleerd uit.

‘De zeedijken houden het nog, ondanks de storm die over het land heeft geraasd. De grootste problemen worden veroorzaakt door het overtollige regenwater omdat de grond van de uiterwaarden en opvanggebieden verzadigd is en de grote rivieren nog steeds enorme hoeveelheden water blijven aanvoeren, zonder dat het voldoende afgevoerd kan worden naar zee. Er zijn verschillende dijken doorgebroken. In de steden blijft het regenwater in de straten staan omdat er geen afvoer is.’

Met een pointer wijst hij de verschillende regio’s aan die het meest last hebben van de overstromingen.

‘Delen van de Betuwe zijn al onder water gezet om te voorkomen dat nog meer water de randstad bereikt. Tot nu toe blijft het in de Randstad beperkt tot enkele polders die onder water staan en de riolen die het overtollige regenwater niet kunnen afvoeren. Alleen de Betuwe opofferen is niet genoeg. We moeten waarschijnlijk ook grote delen van Utrecht onder water laten lopen.’ Verontwaardiging klinkt door de zaal.

‘Zijn er dan geen andere opties?’

‘Hoe zijn de weersvoorzichten?’

‘Zijn de mensen voorbereid?’

Steeds meer vragen en door elkaar roepende mensen. Esther moet optreden.

‘Dames, mijne heren, kom op een beetje, houdt u rustig.’

Met harde stem roept ze iedereen tot de orde. Als de aanwezigen allemaal weer zijn gaan zitten en nog slechts zachtjes voor zich uit mompelen, begint ze fel en besluitvaardig met haar toespraak. Het friemelen aan haar ketting is gestopt. Ze wil zoveel mogelijk centrale besluitvorming en niet honderd

eilandjes met gemeente- en provinciebestuurders die allemaal enkel hun eigen hachje willen redden.

‘We moeten slagvaardig en snel optreden door zoveel mogelijk centraal de hulpverlening aan te sturen. Onnodige vertraging op provinciaal niveau vermijden. Op basis van de wet centraal bestuur bij calamiteiten, die vorig jaar is aangenomen, leg ik alle besluitvorming over de aanpak van de crisis bij het centrale crisisorgaan. De ministers van Justitie, Defensie, Volksgezondheid en ik zijn daarin vertegenwoordigd. Elke zes uur komt dit algemene overleg bij elkaar om ons te adviseren over de aanpak.’

Zonder veel tegenspraak gaat de volledige tafel akkoord.

Hoofdstuk 5

Frans

Nadat Ria naar de slaapkamer is gegaan om zich op te warmen, is Frans in zijn leunstoel gaan zitten. Hij mijmert en denkt terug aan zijn laatste werkweek, nu alweer maanden geleden. Hij had zijn pensioen tot het laatste moment uitgesteld want hij zag zichzelf niet ineens thuis zitten. Ja, plannen voor na zijn pensioen zijn er genoeg. Wandelen met Ria; het *Pieterpad* lopen en andere lange afstandsroutes. Ook was hij nog niet klaar met zijn werk. Er liepen nog twee onderzoeken; een naar de verdroging van de Pakima, het andere was gericht op de afname van de bijenvolken. In samenwerking met onderzoekers van de universiteit van Wageningen doet hij nog het veldwerk, verzamelt monsters en telt de bijenvolken. Regelmatig was hij nog op het landgoed, midden op de Pakima te vinden voor overleg met de natuurvorsers die er met hun organisaties een thuisbasis vormden.

Een van de taken die hij moest uitoefenen, het toezicht houden op illegale vuilstort, met name drugsafval, viel hem de laatste jaren zwaar. Hij wist dat de flora en fauna in toenemende mate erdoor geschaad werd. Vele dode dieren moest hij opruimen. Volgens onderzoeken in laboratoria bleek dat de dieren giftige stoffen bevatten en dus hadden ze kennelijk in de buurt van het afval gesnuffeld. Ook kon Frans waarnemen dat hele stukken natuurgebied door de chemische inwerking waren aangetast. Juist omdat het om zware criminelen ging was Frans bang om alleen op patrouille te gaan. Door bezuinigingen en personeelsgebrek moest hij wel alleen op pad. Een keer stond hij in de schemering oog in oog met enkele gasten die vaten aan het dumpen waren. Vanuit de bosjes had hij voorzichtig zijn telefoon gepakt en alarm geslagen. De heren

hadden hem in de gaten gekregen en kwamen dreigend op hem af.

‘Ik heb jullie gegevens al doorgegeven, wees verstandig, doe geen domme dingen.’ Hij probeerde z’n hachje te redden. Tevergeefs, ze naderden hem van twee kanten. Er zat niets anders op dan hard wegrennen de struiken in tot hij het reeën-pad kruiste. Buiten adem wachtte hij af of er een reactie kwam. Alles bleef stil, ze waren hem niet door de struiken achternagerend. Toen minuten later de politieauto aankwam rijden waren de vogels al gevlogen met achterlating van vele vaten chemisch drugsafval.

‘Zolang de vraag naar pillen alleen maar toeneemt, kunnen we er niets tegen doen’, was de reactie van de brandweerman.

‘Het is dweilen met de kraan open.’

Ineens moet Frans terugdenken aan de boot die vanmorgen de dode hond uit het water haalde. De man die voorop stond was de brandweerman die de vaten moest opruimen. Zelfs de naam schiet hem weer te binnen; Koen.

Frans herinnerde zich nog de laatste rit die hij gemaakt had, langs het ven waar in de ochtend de reeën kwamen drinken. Met de jeep reed hij door de open vlakte naar het oude loofbos. Geen enkel detail van de natuur was voor hem onopgemerkt gebleven. De buizerd die in de boomtoppen zat te wachten, de vossenburcht achter de heuvel, het pijpenstrootje dat op vele gedeelten van de vlakte de heideplanten aan het verdringen was. Jaren geleden liepen er in de vroege ochtend nog mensen rond die op zoek waren naar rust en onverwachte ontmoetingen. Voor de huidige generatie was het geen wandelgebied meer. Nee, het moest allemaal spectaculair zijn, paintballen, met crossmotoren jakkeren of mountainbiken. Zijn kleinkinderen verveelden zich al na een half uur als hij ze eens

meenam op zijn tochten. Ook vond Frans dat er vanuit de politiek nauwelijks aandacht aan de natuur werd besteed. Het kwam vooral aan op particuliere stichtingen en weldoeners. Ja, er was nog een enkele roepende in de woestijn. Een oud-politicus, inmiddels overleden, die voort-durend opriep om ook voor onze kinderen en kleinkinderen een leefbare wereld achter te laten.

‘Ja’, had Esther Botam geroepen, ‘hij heeft makkelijk praten vanaf zijn landgoed, dat kunnen al die mensen in flatjes of eengezinswoningen niet zeggen.’ En daarmee werd een roepende monddood gemaakt. Esther propageerde vrijheid voor iedereen of je nu naar een festival gaat, auto wil rijden of met een vliegtuig op vakantie gaan, het moet allemaal makkelijk kunnen.

‘De natuur in Nederland went wel aan de nieuwe omstandigheden. Er blijft genoeg natuur over voor mensen’, herhaalde Esther Botam regelmatig. Frans was het er niet mee eens.

Bij de oude eik was Frans gestopt. Hij liep naar de reus toe. Even legde hij zijn hand op de stam alsof het een oud paard was dat hij kwam begroeten. Hij vermoedde dat de eik niet lang zou blijven staan. Door de verdroging waren er enkele hoofdtakken afgestorven en de wortels kregen niet voldoende water uit de grond. Bij een van de grote najaarsstormen zou de eik het waarschijnlijk begeven. Vele eeuwen groei en standvastigheid waren in enkele decennia klein gekregen. Wat Alva’s Spanjaarden, Hitlers nazi’s of welke machthebber dan ook niet lukte, werd door mister CO₂ als geslaagde missie binnenkort voltooid. Hij klopte nog een keer op de stam en had het vermoeden de boom nooit meer rechtop te zien.

Frans schrikt op uit zijn overpeinzingen, schudt even met zijn hoofd alsof daarmee de pessimistische gedachten afgeworpen kunnen worden. Ria komt de kamer binnen. Na de tocht naar de supermarkt was ze uitgeput op bed gaan liggen. Frans loopt naar haar toe.

‘Gaat het weer een beetje? Ben je wat opgewarmd?’

‘Het lijkt wel of de kou in mijn botten is gaan zitten. Misschien moet ik wat gym doen.’ Meteen gaat Ria midden in de kamer strek- en rekoefeningen doen. Frans loopt naar de inpandige berging van het appartement en bekijkt de voorraad voedsel. Hij heeft er altijd voor gezorgd een noodvoorraad aan te houden. De blikken soep zet hij bij de andere blikken en pakken neer.

‘Hier kunnen we het wel even mee uithouden’, roept Frans naar zijn echtgenote die net opgehouden is met gymmen.

‘Maar ik ga niet meer op pad om iets te zoeken.’ Hij ziet Ria huiveren.

Ze wonen nu twee jaar in het appartement nadat ze de ruime huurwoning aan de rand van de Pakima verlaten hebben. Vanwege de grote droogte, met de rantsoenering van water en de gevolgen van de oorlog in het oosten van Europa hebben ze toen besloten eenvoudiger te gaan wonen en een energie neutraal appartement te kopen. Het tweehoog wonen kost Frans nog steeds moeite want hij is van nature een buitenmens. De laatste maanden zijn ze er vaak op uit gegaan om te wandelen of om met de trein andere provincies te bezoeken en te genieten van het diverse landschap van Nederland. Tot de storm van anderhalve week geleden. Nu zijn ze aan het appartement gekluisterd en zitten ze als ratten in de val. Het maakt Frans onrustig. Ook de onzekerheid over de situatie in Ede, waar hun dochter met haar gezin woont, knaagt aan hem.

‘Zou de overbuurvrouw gevallen zijn?’, roept Ria plotseling geschrokken. Ze kunnen door het raam zien dat de vrouw op de grond ligt en dat de man haar probeert overeind te helpen. Langzaam krabbelt ze overeind en gaat op een stoel zitten. Hij pakt haar been en probeert de knie te buigen. De vrouw zwaait haar beide armen omhoog en duwt de man weg.

‘Als dat maar niet gebroken is. Dat kan ik vanaf hier niet zien.’ Ria kijkt Frans aan.

‘Zullen we vragen of ze hier naartoe willen komen? Aan de vele emmers te zien is het daar behoorlijk nat en met dat been kan ze helemaal niet meer uit de weg.’

‘Tja, en dan is hun dochter ook nog gevlucht. Laten we het maar doen.’ Ria en Frans proberen de aandacht van de overburen te trekken door met een witte handdoek te zwaaien. Het duurt een tijdje voordat de overburen in de gaten hebben dat ze contact zoeken. Frans wenkt met zijn armen en in gebarentaal geven ze aan dat ze spullen mee moeten nemen. Hij pakt een groot vel papier en schrijft er met een stift op;

Hier is het droog, kom en neem spullen mee

Hoofdstuk 6

Julia

‘Kunnen we geen vlot maken van zo’n grote tafel?’, Kalo kijkt vragend de groep rond.

‘Met een vlot kunnen we wel bij haar school komen.’ Cas knikt en verdeelt meteen de taken.

‘Kalo en ik gaan een tafelblad slopen. Meiden proberen jullie binnen touwen te vinden en ook iets om ons op het vlot te beschermen tegen de regen. Milo en Boy, zoeken jullie iets om het blad stabiel te houden.’ Met zessen zetten ze zich in beweging naar het terrein achter het statige gebouw dat grenst aan de Stadswinkel. Op het veld ernaast heeft de regen een poel gevormd waarin materialen drijven of uit het water steken. Planken, steigermateriaal, takelapparatuur en autobanden die kennelijk als bescherming dienen.

‘Probeer er zes banden uit te vissen, Milo en Boy, dan binden we die onder de tafel voor stabiliteit.’ Cas en Kalo lopen door naar het gebouw en verdwijnen door het ingeslagen raam. Ook Julia en Evi lopen naar het raam.

‘Ken je ze al lang die mensen hier? Zijn jullie vaker bij elkaar?’ Evi haalt haar schouders op.

‘Zo af en toe. Van het uitgaan, ze zijn best cool.’ Daar moet Julia het mee doen. In de kring heeft ze Evi goed bekeken. Ze heeft een mooi gezicht en lange krulharen. Ze is flinker dan al haar vriendinnen.

‘Geef je me even een zetje, dan trek ik jou naar binnen als ik op de vensterbank sta.’ Met moeite duwt Julia haar omhoog. Ze komen in een lange gang met allemaal deuren. Achter de deuren vinden ze niets bruikbaars of ze zitten op slot. Aan het einde ligt de oude raadzaal waar Kalo het hout voor het vuur verzameld heeft. Julia kijkt rond. Aan de gordijnen hangen grote

koorden. Met tweeën lukt het niet om de koorden eraf te krijgen. Cas en Kalo, die de poten van een tafel aan het slopen zijn, laten dat even staan en helpen de meiden. Met vieren trekken ze aan de gevlochten touwen en aan de gordijnen. Met veel lawaai komt de hele zooi met rail en al naar beneden. Eerst worden de gordijnen en de koorden naar buiten gegooid, daarna krijgen ze met zes man sterk het tafelblad door het raam naar buiten.

Met de gordijnkoorden worden de autobanden vastgesjord onder het tafelblad. Ze sjouwen het provisorische vlot de trappen af van het plein en met een zwaai wordt het te water gelaten.

‘Gaan jullie als eerste erop Boy en Milo en probeer het vlot stabiel te houden.’ Als de twee erop zitten en Kalo nogal lomp erbij springt, kiepert het hele geval om en belanden de drie in het water.

‘Godverdegodver’, Kalo, homo, doe nou eens normaal.’ Milo is razend. Druipend zitten ze even later weer klaar voor de tweede poging. Kalo kruipt er nu voorzichtig op. Cas gaat als laatste op het randje zitten. Op het tafelblad is net plaats voor zes mensen. Julia heeft haar rubberbootje achter het vlot vastgemaakt.

‘Misschien kunnen we het nog gebruiken om eten in te laden.’ Ze besluit mee te gaan met de groep en gaat ook onder het gordijn zitten dat ze enigszins tegen de voortdurende regen moet beschermen. Toch wordt Julia weer nat en verdwijnt de warmte van het vuur al snel uit haar lijf. Door de banden blijft het blad redelijk stabiel liggen en nadat ze voorzichtig hebben plaats genomen, peddelen ze langzaam met kleine plankjes de straat af, de richting op die Julia heeft aangegeven. Onderweg komen ze de resten van de storm tegen, overal drijven losgeraakte platen, ontwortelde bomen, auto’s en veel afval. Af

en toen komt er een dood beest voorbij tot afschuw van het gezelschap. Ze moeten het vlot soms door de ravages heen duwen als het vast dreigt te raken. Mensen roepen hen toe vanuit de hogere ramen:

‘Is er hulp en eten onderweg?’

‘Komen er boten ons halen?’

‘Wat zie je verderop?’

Steeds roepen de vlotgangers dat ze het ook niet weten. Bij het schoolplein van Julia’s school forceert Kalo het hek en varen ze het plein op, langs de ondergelopen fietsenstallingen. Het oude gebouw staat aan de noordzijde van het plein en daaromheen zijn een aantal nieuwe gebouwen geplaatst. Julia wijst naar een deur die toegang geeft tot het oude gebouw waar de afdeling horeca zit. Het gebouw ligt een stuk hoger waardoor het water maar zo’n 40 centimeter tegen de voordeur klotst. De deur is zwaar en vergrendeld.

‘Dit wordt niks, misschien de ramen.’ Ze peddelen naar een van de hoge ramen. Cas springt van het vlot en slaat met zijn peddel tegen het glas. Geen beweging, geen scheur, het glas wijkt niet, hoe hard hij ook slaat.

‘Misschien de achterdeur’, roept Julia. Ze heeft weleens gezien dat de bevoorradingsplaats daar vindt. Cas loopt spetterend naar achteren en de rest peddelt rond het gebouw. Bij de achterdeur springen ze allemaal van het vlot af. Boy bindt het vlot met daarachter het bootje aan de boom die midden op het plein staat.

In de achterdeur zit een raam dat na vier flinke slagen volledig aan diggelen ligt. Aan de binnenkant van de deur zit een grendel die ze kunnen openschuiven. Nu kunnen ze de deurkruk aan de binnenkant naar beneden duwen. Ze moeten flink kracht zetten omdat een ketting verhindert dat de deur helemaal opengaat. Met een flinke trap weet Kalo hier ook raad mee en

kunnen ze naar binnen glippen. Julia wurmt zich als eerste door de deur en met het water tot haar knieën komt ze in de gang. Er hangt een vieze geur en in de gang is het donker.

‘Bah wat smerig hier.’

Als het hele gezelschap eenmaal binnen is, wijst Julia de weg. Door de gang plenzen ze naar het achterste gedeelte waar de keukens zijn. Ze vinden complete keukens en nagebootste restauranthoeken. Enthousiast lopen ze door het water langs de vele elektrische apparaten en toestellen.

‘Alles gaat op zonne-energie.’ Julia heeft vaak genoeg in de keuken gestaan. Ze weet hoe de stroom aangezet moet worden en legt het Boy uit, die zegt ook veel verstand van elektrotechniek te hebben.

‘Als er maar geen kortsluiting is ontstaan. Ik ben er niet gerust op.’ Boy gaat meteen prutsen om het aan de praat te krijgen. Julia neemt de anderen mee naar de voorraadkasten met eten en drinken. In de gang naast de keuken is een dubbele deur en als ze die openen komt een penetrante stank hun tegemoet. Het blijken de koelingen te zijn waarin bedorven vis en vlees ligt. Met dichtgeknepen neuzen gaan ze de schappen van de kasten langs om te zien wat aan eetbaars overgebleven is. Het resultaat is aanzienlijk. Meel, pasta’s, suiker, kratten vol met flessen bron-water en frisdrank, gedroogde kruiden, blikken en glazen potten met inhoud. De trolley die in de kast staat is snel vol geladen. Ze rijden terug naar de keuken en stallen alles uit. Drie keer herhalen ze het ritje met de trolley.

Na het geslaagde voedseltransport lopen ze, een spoor van water achterlatend, over de droge gang van de eerste verdieping.

‘Hier op deze verdieping liggen de namaak hotelkamers inclusief badkamers.’ Julia opent een deur van zo’n kamer.

‘Kijk maar.’